

DOI 10.31558/2519-2949.2020.1.18

УДК 327.57(477+474.5)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8290-6468>

Могильницька К. О., Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

УКРАЇНО-ЛИТОВСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

З трансформацією системи міжнародних відносин та посиленням конфліктного потенціалу регіонального східноєвропейського простору ключовим завданням для України є розвиток сучасного сектору безпеки, спрямованого на захист державного суверенітету та територіальної цілісності. У зв'язку з цим налагодження взаємовигідної співпраці із закордонними партнерами є надзвичайно важливим для забезпечення проведення реформи та модернізації оборонного сектору України відповідно до сучасних стандартів. Стаття присвячена всебічному аналізу українсько-литовського співробітництва у цій галузі. Конструктивний зміст співпраці перед подіями Євромайдану був зосереджений на запозиченні литовського досвіду перетворення радянської військової системи у відповідність стандартам євроатлантичної системи колективної безпеки. Після анексії АР Криму та початку агресії на Донбасі питання українсько-литовського співробітництва в галузі безпеки було актуалізовано шляхом спільного розуміння існуючих загроз та викликів для регіонального простору.

У статті підкреслюється, що український досвід боротьби з гібридними загрозами високо цінується литовськими фахівцями, і вони зацікавлені у дослідженнях цього питання. Одним з найважливіших напрямів зміцнення співробітництва між державами стало створення багатонаціонального підрозділу ЛИТПОЛУКРБРИГ для підтримки регіональної стабільності та сумісності збройних сил. Сучасний рівень розвитку відносин між Україною та Литвою демонструє те, що їхнє партнерство у сфері безпеки має стратегічний характер. Литва продовжує докладати зусиль до забезпечення професійної освіти українських військовослужбовців, поглиблюючи цю сферу відносин завдяки функціонуванню навчальної місії на українській території; забезпечує медичне лікування українських військових, які були поранені в зоні АТО. Литва – єдина європейська держава, яка постачала смертельну зброю українським збройним силам, а також бере участь в реалізації багатонаціональних консультаційних заходах щодо активізації реформ в Україні. Українсько-литовські відносини ґрунтуються на військово-технічному партнерстві, співпраці у сфері підготовки військовослужбовців та у форматі міжнародних миротворчих операцій.

Ключові слова: Україна, Литва, військове співробітництво, політика безпеки, реформи оборонного сектора, ЛИТПОЛУКРБРИГ.

Постановка проблеми. Двостороння співпраця в сфері безпеки та оборони є одним з ключових елементів розвитку національних збройних сил України, вагомим інструментом з підвищення обороноздатності нашої держави. З відновленням незалежності перед Києвом постало актуальне завдання реформування оборонного сектору, заснованого на застарілих радянських концепціях, у відповідності до сучасних стандартів – і допомоги в цьому могла співпраця із партнерами. В умовах інтенсифікації курсу на євроатлантичну інтеграцію співпраця з країнами-членами Організації Північноатлантичного договору перетворювалась на важливий модернізаційний компонент державної політики. Врешті решт, в умовах окупації частини української території та продовження бойових дій на Донбасі вдосконалення національної обороноспроможності напряму залежить від безпекового виміру зовнішньополітичної діяльності.

Литовська Республіка з низки причин стає надзвичайно важливим партнером для України в цій галузі. Радянське минуле об'єднує Київ та Вільнюс – фактично, на початку 1990-х років дві держави стартували з подібної точки на шляху європейського розвитку. Гальмування процесу в Україні та успіхи Литви призвели до того, що сьогодні українська влада йде по стопах литовських колег – і це дозволяє певним чином використати їхній досвід. Його значення підкреслює й подібність геополітичного становища двох держав – на східному кордоні європейської цивілізації. Виходячи з цього, а також

приймаючи до уваги продемонстровану готовність Литви надавати Україні всю необхідну допомогу, в тому числі – в процесі реформ сектору безпеки та оборони, ми маємо констатувати пріоритетність україно-литовських відносин для забезпечення сталого розвитку нашої держави. Їхній аналіз в такому випадку перетворюється на важливе завдання для наукового пошуку, адже презентує яскравий приклад розбудови поглибленого партнерства в Балто-Чорноморському просторі.

Метою статті є комплексне та узагальнююче висвітлення практичних аспектів безпекового співробітництва України та Литви від документального оформлення відповідної діяльності на початку XXI століття і до сьогодишнього часу. Особлива увага приділяється актуальному стану двосторонньої співпраці, яка виражається в наданні Вільнюсом допомоги нашій державі, спрямованої на відбиття агресії.

Аналіз досліджень та публікацій. Співпраця України з країнами Балтії, зважаючи на її інтенсивність та глибину, достатньо широко висвітлюється у вітчизняній науковій літературі. Втім, публікації в основному мають узагальнюючий характер, торкаючись всього спектра відносин. В той же час простежується тенденція застосування групового підходу до цього вектору української зовнішньої політики – робіт, які б висвітлювали кооперацію з конкретною державою, значно менше, аніж публікацій, які розглядають відносини з трьома країнами. Серед авторів, які розробляли цю тематику, слід вказати М. Замікулу [1], Р. Марценюк [2], І. Туряницю [7; 8]. Надзвичайно важливою частиною джерельної бази з досліджуваної проблематики стають міждержавні угоди – як загального характеру [9], так і ті, що вирішують конкретні практичні питання, на кшталт співпраці миротворців [3; 4; 5] або функціонування об'єднаних підрозділів [6; 10] – які формують нормативну базу двосторонньої кооперації. Також корисну інформацію містять публікації в засобах масової інформації [11; 13] та спеціалізованих виданнях з оборонної тематики [14].

Виклад основного матеріалу. Військова доктрина та оборонна стратегія Литви після відновлення незалежності передбачала розрив з радянським минулим та повноцінну переорієнтацію на західний напрям. Така позиція була закріплена на документальному рівні – у вигляді «Конституційного акту про неприєднання Литовської Республіки до пострадянських Східних союзів», затвердженого 8 червня 1992 року [16]. Це природно ставило бар'єри в сфері військово-технічної співпраці між Вільнюсом та іншими державами пострадянського простору (окрім Латвії та Естонії). Втім, Україна стала виключенням – не в останню чергу через свою двозначну позицію стосовно проросійських інтеграційних проєктів в цьому регіоні (виступаючи одним з засновників СНД, наша держава не ратифікувала Устав цієї організації й так і не стала її повноцінним членом). Україна стала першою державою колишнього СРСР (не беручи до уваги інші країни Балтії), з якою Литва уклала договір про військово-технічне співробітництво в 2000 році. В 2011 році його було поновлено. Документ проголошував пріоритетність співпраці в наступних галузях: демократичного контролю над збройними силами; правового забезпечення збройних сил; воєнної політики та стратегії; оборонного планування та формування бюджету; освіти й навчання; командування, управління та зв'язку; міжнародних операцій з підтримання миру та проведення гуманітарних операцій; питань, пов'язаних з формуванням і функціонуванням багатонаціональних підрозділів; планування захисту цивільного населення на випадок надзвичайних ситуацій; питань охорони навколишнього середовища та контролю над забрудненнями; тилового забезпечення [9]. Таким чином, угода мала комплексний характер та передбачала де факто розвиток стратегічного партнерства між двома державами. Такий характер україно-литовського партнерства був визнаною характерною рисою двосторонніх відносин Києва та Вільнюса протягом тривалого часу. З початку XXI століття Литва визнавала важливість розвитку цього напрямку – у щорічних документах з оборонної тематики відзначалось, що Україна (разом з Польщею, Данією та США) входить до числа країн, військова співпраця з якими є пріоритетною для литовської держави [8, с. 62].

У військово-технічній сфері україно-литовське партнерство має тривалу історію. Литовська Республіка була зацікавлена у використанні українських потужностей для підтримання в боездатному стані наявних на озброєнні радянських зразків – в ремонті і технічному обслуговуванні техніки та озброєння на українських підприємствах. Так, технічне обслуговування литовських військово-транспортних літаків Ан-26 здійснювалося на українському авіаційному заводі в м. Київ [7, с. 43]. В умовах інтенсифікації розвитку вітчизняного ОПК протягом останніх років спостерігається інтерес Вільнюса до активізації співробітництва по цьому напрямку, в сфері розробки перспективних проєктів. В 2017 році між українським державним концерном «Укроборонпром» та Литовською безпековою та оборонною промисловою асоціацією було підписано меморандум про співпрацю, який окреслює майбутні вектори партнерства [17, с. 90].

Іншим визнаним аспектом співпраці стає кооперація щодо навчання та підвищення кваліфікації військовослужбовців. Здавна в двосторонньому форматі розвивалась співпраця щодо підготовки особового складу збройних сил. З кінця минулого століття діяв план навчання литовських військових у Національній академії оборони України імені І. Черняхівського. Сьогодні литовські інструктори допомагають в підготовці військовослужбовців збройних сил України. Вже на початковому етапі україно-російського конфлікту група литовських офіцерів виступала в якості радників при Генеральному Штабі України та Командуванні Сил спеціальних операцій. Вільнюс також брав участь в забезпеченні підготовки підрозділів відродженої Національної гвардії України. В січні 2016 року литовське оборонне міністерство оголосило про приєднання до багатонаціональної тренувальної групи «Україна», керованої США. Основною метою участі в програмі стало забезпечення професійного навчання військовослужбовців українських збройних сил, ознайомлення їх з литовських досвідом. За словами міністра охорони краю Литви Юозаса Олекаса, таким чином підвищувалась відповідність ЗСУ стандартам НАТО та їхня здатність до кооперації з військовими силами країн-членів Альянсу. Задля виконання цього завдання на територію нашої держави відряджалося відділення литовських спецпризначенців, які – у співпраці з представниками інших країн-партнерів – мали працювати на підвищення кваліфікації своїх українських колег [14]. В 2017 році литовська участь в підготовці ЗСУ була розширена. Згідно з мандатом, затвердженим литовським сеймом, до 60 військовослужбовців можуть бути відряджені для виконання тренувальних обов'язків на території нашої держави. Станом на кінець 2018 року понад 20 литовських інструкторів були залучені до такої роботи – вони проходять службу на території Міжнародного центру миротворчості та безпеки в м. Яворів та 142-му тренувальному центрі сил спеціального призначення в м. Бердичіві. При цьому на двосторонній зустрічі президентів П. Порошенка та Д. Грибаускайте було обговорено можливість нарощування контингенту [13]. Паралельно українці навчаються у Литовській військовій академії імені генерала Йонаса Жямайтіса (м. Вільнюс) та Школі підфіцерів литовських збройних сил імені дивізійного генерала Стасіса Раштікиса (м. Каунас). Також Литва фінансує підготовку українських офіцерів в Балтійському оборонному коледжі (BALTFDEFCOL), розташованому в м. Тарту, Естонія.

Відзначимо, що співпраця України з Литвою у форматі професійного обміну досвідом та підготовки військовослужбовців приносить користь всім учасникам. Її позитивні результати не є односторонніми. Литовські інструктори допомагають українським військовим в переході на стандарти євроатлантичної системи колективної безпеки, забезпечують ознайомлення з новітніми тактичними розробками. В той же час практичний досвід, якого ЗСУ набули в рамках п'ятирічного конфлікту з Російською Федерацією, становить інтерес для Вільнюса, та поглиблено вивчається. Таким чином, якщо литовці роблять внесок в забезпечення теоретичного та технічного підтягування української армії до рівня світових стандартів, то українці паралельно діляться з союзниками своїм практичним досвідом, який може стати в нагоді у випадку розширення російської агресії в регіоні.

Намагаючись посилити український потенціал до протидії агресору, литовська влада докладает значні зусилля для вдосконалення матеріально-технічного забезпечення ЗСУ. Договір про військово-технічну допомогу між Литвою та Україною було підписано в листопаді 2014 року. Литовська Республіка стала першою та єдиною європейською державою, яка в умовах конфлікту постачала Україні летальне озброєння. Мова йшла про зразки легкої стрілецької зброї, які литовська армія використовувала до приєднання до Організації Північноатлантичного договору, і які зараз не відповідають уніфікованим стандартам Альянсу – наприклад, калібром набоїв. Серед іншого литовська сторона була готова передати Україні автомати Калашникова та два мільйони набоїв до них. У 2016 році Україна отримала від литовців понад 150 тон боєприпасів. У 2018 році Литва висловила готовність продовжити постачання озброєння, в тому числі – передати Україні до 7 тис. одиниць легкої стрілецької зброї, міномети, кулемети, протитанкові системи та боєприпаси, вартість яких становила до 3 млн. євро [17, с. 90]. Цікаво, що на експертному рівні висловлюються сумніви у виключно литовському походженні цього озброєння та військових матеріалів. Є підстави вважати, що Вільнюс виступив своєрідним посередником при передачі Україні військової допомоги, зібраної в кількох центрально- та східноєвропейських державах-членах НАТО (такі припущення висував в 2014-2015 роках президент Potomac Foundation Філіп Кербер). У такому разі значення Литви як партнера набуває нової якості – адже саме ця країна погодилась офіційно взяти на себе обов'язки та відповідальність, які засвідчують союзницьке ставлення та готовність допомогти Києву, і через це сприймаються як антиросійський демарш в Кремлі. Військовий експерт Центру Разумкова М. Сунгуровський підкреслює, що постачання озброєння Україні було дуже чутливим питанням

з політичної точки зору – багато країн вичікують, щоб не наразитися на відповідь від Російської Федерації. Дійсно, Москва вкрай негативно відреагувала на литовську позицію з цього питання. На думку російської сторони, рішення Вільнюса передати Україні летальну зброю суперечить багатоплановим міжнародним зусиллям щодо умиротворення ситуації на Донбасі в рамках Мінських домовленостей [11]. Втім, це не вплинуло на політику Литовської Республіки, яка продовжує виступати постачальником (або каналом постачання) озброєння в нашу державу. Вже в лютому 2019 року Вільнюс прийняв рішення передати Україні додаткові боєприпаси для стрілецького озброєння – понад мільйон набойів вартістю 255 тис. євро. Литовська сторона наголошує, що такі дії не лише відповідають двостороннім угодам та характеру відносин між державами, але й мають потужну підтримку населення республіки. За даними міністерства охорони краю Литви, 64 % респондентів, які взяли участь в проведеному у 2018 році опитуванні, прихильно висловилися до практики надання Україні військової допомоги [12].

Паралельно Литовська Республіка допомагає в структурній перебудові системи планування та управління українськими збройними силами. Литва є членом міжнародної консультативної групи з питань реформування сектору безпеки в міністерстві оборони України, до якої входить разом з США, Канадою, Великобританією та Польщею.

Іншим практичним аспектом кооперації стає надання медичної підтримки українським військовим. Литва взяла на себе обов'язки в забезпеченні лікування частин українських військовослужбовців, які отримали поранення в зоні конфлікту. Вони проходять реабілітацію у військовому медичному центрі в місті Друскінінкай. Вже в 2014 році в Литві перебували на лікуванні 43 громадянина нашої держави. Наступного року було досягнуто домовленість, що Вільнюс щороку може приймати на своїй території півсотні поранених українців. За перші чотири роки конфлікту через литовські медичні заклади пройшов 191 український військовий [15].

Практична співпраця збройних сил України та Литви не обмежується актуальною кооперацією щодо протидії російській політиці. В її основі лежить плідотворне партнерство у форматі участі в миротворчих операціях, у тому числі тих, які проводились під егідою Організації Північноатлантичного договору. Воно розвивалось з початку XXI століття. Так, взвод литовських військових брав участь в місії KFOR у Косово. Він проходив службу у складі багатонаціональної бригади EAST («Схід») миротворчих сил, підпорядковуючись командуванню польсько-українського батальйону в селі Качанік, у 40 кілометрах від м. Приштина. Натомість в Афганістані вже українські військовослужбовці (медичний персонал) виконували свої обов'язки у складі литовського контингенту. Вони діяли на основі підписаної 13 березня 2007 року технічної угоди між міністерством оборони України та міністерством охорони краю Литовської Республіки щодо направлення миротворчого персоналу України для виконання завдань у складі литовської групи з реконструкції афганської провінції Гор, що діє в рамках Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан [3]. В подальшому домовленості щодо співпраці в даному форматі оновлювалися та перезатверджувалися – в 2008[4] та 2011[5] роках (при цьому до останнього документу спеціальним протоколом від 13 червня 2014 року були внесені певні зміни). Таким чином, можна говорити про налагодження перевіреного часом бойового партнерства між миротворцями з двох країн [1, с. 58].

На його основі наприкінці 2000-х років з'явилась перспективна ініціатива поглиблення кооперації за рахунок створення спільної миротворчої частини. Проект мав набути трьохстороннього формату – із залученням Польщі в якості повноцінного партнера. Базові домовленості щодо нього були досягнуті під час зустрічі міністрів оборони ЄС у червні 2008 року. На ній було прийняте рішення щодо створення об'єднаного литовсько-польсько-українського військового підрозділу, який мав наблизити Україну до стандартів Північноатлантичного Альянсу. Подальше обговорення питання призвело до згоди сформувати бригаду, службу в якій мали проходити литовські, польські та українські військові. 16 листопада 2009 року у Брюсселі було узгоджено лист про наміри з цього питання. Свої підписи під документом поставили міністр охорони краю Литви Р. Юкнявічене, в.о. міністра оборони України В. Іваненко та заступник міністра оборони Польщі С. Коморовський [2, с. 172].

Бригада мала стати до служби вже восени 2011 року, але українські внутрішньополітичні процеси вплинули на ситуацію. Після приходу до влади в Україні В. Януковича та відмови від євроатлантичного курсу створення підрозділу було відкладене, а де факто – заморожене. Реальні кроки в цьому напрямку були здійснені лише в 2014 році, після подій Революції Гідності та початку російської агресії. В умовах актуалізації безпекового аспекту співпраці Києва із західними

партнерами представники вітчизняного міністерства оборони підняли це питання під час візиту до штаб-квартири НАТО. А 19 вересня 2014 року міністр оборони України В. Гелетей підписав угоду з Литвою і Польщею про формування спільної литовсько-польсько-української військової частини [10].

4 лютого 2015 року Верховна Рада України ратифікувала міжурядову угоду про створення об'єднаного підрозділу. Через півтора місяці відповідні дії реалізували й парламенти країн-партнерів – Польщі (20 березня 2015 р.) та Литви (26 березня 2016 р.). Остаточний перехід від юридичного до практичного формату вирішення цього питання ознаменувало підписання міністрами оборони трьох країн технічної угоди щодо детальних аспектів функціонування спільної військової частини, яке відбулось у Львові 24 липня 2015 року [6].

Метою утворення бригади визначалось:

підвищення рівня взаємної довіри та співпраці між учасниками проекту, за рахунок чого очікується покращення безпекової ситуації в регіоні;

зміцнення військової співпраці між Литвою, Польщею та Україною, з метою вдосконалення підготовки військ та досягнення оперативної взаємосумісності;

поширення та впровадження сучасних стандартів із планування, забезпечення та застосування військ у загальну систему підготовки ЗСУ;

забезпечення національного внеску країн-учасниць до багатонаціональних військових формувань високого рівня готовності, які можуть брати участь в миротворчих операціях під егідою ООН, НАТО, ЄС та інших міжнародних структур на основі мандату Ради Безпеки ООН та у разі схвалення національними парламентами.

Структурно бригада складається з міжнародної штаб-квартири та трьох національних батальйонів. Від Литви до неї увійшов особовий склад Уланського батальйону Великої княгині Біруте; від Польщі – військовослужбовці 21-ї Підгалянської стрілецької бригади; від України – бійці 80-ї окремої аеромобільної бригади [2, с. 176]. Загальна чисельність підрозділу досягає 4,5 тисяч осіб. Втім, вони збираються в одному місці лише для проведення навчань та участі в багатонаціональних операціях. В звичайному режимі батальйони бригаді розташовані на території своїх країн, а її штаб розміщується поблизу міста Люблін в Польщі. Командний склад бригади призначається установчими країнами підрозділу за ротаційною схемою. При цьому основні керівні посади – командира, його заступника та начальника штабу – рівномірно розподіляються між трьома державами. З жовтня 2017 року бригада носить ім'я Великого гетьмана Литовського Костянтина Острозького – важливої постаті для історії всіх трьох держав, залучених до проекту.

Історія практичної підготовки бригади бере свій початок вже восени 2015 року. Її бійці були залучені до командно-штабних навчань на території Польщі. Вони були сконцентровані на підготовці офіцерського складу до викликів та завдань, які пропонують сучасні військові конфлікти. Важливе місце при цьому віддавалось виробленню навичок із протидії ворожій пропаганді та роботі із місцевим населенням в зоні конфлікту – саме тим аспектам, в яких українські фахівці самі могли поділитися з партнерами набутим за останні роки досвідом. З 25 січня 2016 року в Любліні розпочав функціонування штаб бригади. Протягом року підрозділ взяв участь в низці навчань різного рівня, таких як «Анаконда-2016» (6-17 червня 2016 р., Польща) та «Кленова арка-2016» (7-21 листопада 2016 р., Україна). Нарешті в грудні 2016 року бригада підтвердила набуття повних операційних можливостей та готовність виконувати місії з підтримки миру. Сьогодні вона стає основним майданчиком для вироблення операційної сумісності українських та литовських збройних сил.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати аналізу практичних аспектів україно-литовського співробітництва в сфері безпеки та оборони наочно доводять його значення. Характер двосторонніх відносин демонструє готовність Вільнюса надавати всебічну допомогу в модернізації вітчизняного безпекового сектору. Позиція литовської влади в умовах україно-російського конфлікту дозволяє говорити про Литву як про одного з найвірніших союзників України. Активізація кооперації практично за всіма напрямками (надання матеріально-технічної допомоги; підтримка реформ в структурах міністерства оборони України; забезпечення тренувальної місії на українській території та обмін досвідом; лікування поранених українських бійців; партнерство в сфері миротворчої діяльності та у форматі функціонування об'єднаного підрозділу) перетворює Вільнюс на ключового партнера Києва в рамках регіонального простору. В свою чергу це має вплив на весь Балто-Чорноморський регіон та перспективи реалізації регіональних інтеграційних проектів в його межах. Литва та Польща можуть виступити

цементуючим елементом для формування «поясу безпеки», спрямованого на захист східного кордону Європи. В дослідженні впливу україно-литовської двосторонньої співпраці на регіональний формат відносин ми вбачаємо перспективу подальшого поглибленого дослідження.

Бібліографічний список:

1. Замікула М.О. Україно-литовські відносини у контексті євроатлантичних процесів в Східній Європі. Вісник Наукового інформаційно-аналітичного центру НАТО Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. 2008. Вип. 1. с. 55–60
2. Марценюк Р. Військова співпраця України та країн Балтії (1991–2017). *Європейські історичні студії*. 2017. № 8. с. 165-220
3. Технічна угода між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки щодо направлення миротворчого персоналу України для виконання завдань у складі литовської Групи з реконструкції афганської провінції Гор, що діє в рамках Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан. *Верховна Рада України*. 13.03.2007. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/440_071/sp:max20
4. Технічна угода між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки щодо направлення миротворчого персоналу України для виконання завдань у складі литовської Групи з реконструкції афганської провінції Гор, що діє в рамках Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан. *Верховна Рада України*. 14.11.2008. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_070
5. Технічна угода між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки щодо направлення миротворчого персоналу України для виконання завдань у складі литовської Групи з реконструкції афганської провінції Гор, що діє в рамках Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан. *Верховна Рада України*. 13.04.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_083
6. Технічна угода між Міністерством охорони краю Литовської Республіки, Міністерством національної оборони Республіки Польща та Міністерством оборони України щодо детальних аспектів функціонування спільної військової частини та її командування. *Верховна Рада України*. 24.07.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_553
7. Туряниця І. Українсько-литовське міждержавне співробітництво у політичній сфері (1991–2004 рр.). *Мандрівець*. 2013. № 6. с. 41-45
8. Туряниця І. А. Балтійський фактор зовнішньої політики України (на прикладі Литовської Республіки). *Наукові праці*. 2014. Том 227, Вип. 215. с. 60-63
9. Угода між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки стосовно співробітництва у сфері оборони. *Верховна Рада України*. 13.04.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_082
10. Угода між Урядом Литовської Республіки, Урядом Республіки Польща та Кабінетом Міністрів України стосовно створення спільної військової частини. *Верховна Рада України*. 19.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_548
11. Шрамович В. Як Литва озброює Україну. *BBC*. 2017. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42156868>
12. Lithuania to donate Soviet-made light small arms ammunition to Ukraine. *Army Technology*. 2019. URL: <https://www.army-technology.com/news/lithuania-small-arms-ammunition-ukraine/>
13. Lithuania to send ammunition, more instructors to Ukraine, president says. *The Baltic Times*. 2018. URL: https://www.baltictimes.com/lithuania_to_send_ammunition_more_instructors_to_ukraine_president_says/
14. Lithuanian Special Forces Will Train the Ukrainians. *Defence24*. 2016. URL: <https://www.defence24.com/lithuanian-special-forces-will-train-the-ukrainians>
15. Meeting with personnel of the Ukrainian Armed Forces who receives rehabilitation at the medical institution of the town of Druskininkai was held at the Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania. *Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania*. 2018. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/en/press-center/news/64269-u-posolystvi-ukrajini-v-litovsykij-respublici-vidbulasya-zustrich-z-vijsykovosluzhbovcyami-zbrojnih-sil-ukrajini-jaki-prohodyaty-reabilitaciju-u-medichnomu-zakladi-m-druskininkaj>
16. The Constitutional Act of the Republic of Lithuania on the Non-Alignment of the Republic of Lithuania to Post-Soviet Eastern Unions. *Parliament of the Republic of Lithuania*. 2013. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.239806?jfwid=-wd7z6wi06>
17. Ukrainian Prism: Foreign Policy 2017. Analytical study. Kyiv: Foreign Policy Council «UkrainianPrism», Friedrich Ebert Foundation, Office in Ukraine. 2018. 224 p.

References:

1. Zamikula M. O. Ukraino-lytovski vidnosyny u konteksti yevroatlantychnykh protsesiv v Skhidnii Yevropi. *Visnyk Naukovoho informatsiino-analitychnoho tsentru NATO Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu im. V. Stefanyka*. 2008. Vyp. 1. s. 55–60.

2. Martseniuk R. Viiskova spivpratsia Ukrainy ta krain Baltii (1991–2017). *Yevropeiski istorychni studii*. 2017. № 8. s. 165-220.
3. Tekhnichna uhoda mizh Ministerstvom oborony Ukrainy ta Ministerstvom okhorony kraiu Lytovskoi Respubliki shchodo napravlennia myrotvorchoho personalu Ukrainy dlia vykonannia zavdan u skladi lytovskoi Hrupy z rekonstruktsii afhanskoi provintsii Hor, shcho diie v ramkakh Mizhnarodnykh syl spriannia bezpetsi v Islamskii Respublitsi Afghanistan. *Verkhovna Rada Ukrainy*. 13.03.2007. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/440_071/sp:max20
4. Tekhnichna uhoda mizh Ministerstvom oborony Ukrainy ta Ministerstvom okhorony kraiu Lytovskoi Respubliki shchodo napravlennia myrotvorchoho personalu Ukrainy dlia vykonannia zavdan u skladi lytovskoi Hrupy z rekonstruktsii afhanskoi provintsii Hor, shcho diie v ramkakh Mizhnarodnykh syl spriannia bezpetsi v Islamskii Respublitsi Afghanistan. *Verkhovna Rada Ukrainy*. 14.11.2008. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_070
5. Tekhnichna uhoda mizh Ministerstvom oborony Ukrainy ta Ministerstvom okhorony kraiu Lytovskoi Respubliki shchodo napravlennia myrotvorchoho personalu Ukrainy dlia vykonannia zavdan u skladi lytovskoi Hrupy z rekonstruktsii afhanskoi provintsii Hor, shcho diie v ramkakh Mizhnarodnykh syl spriannia bezpetsi v Islamskii Respublitsi Afghanistan. *Verkhovna Rada Ukrainy*. 13.04.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_083
6. Tekhnichna uhoda mizh Ministerstvom okhorony kraiu Lytovskoi Respubliki, Ministerstvom natsionalnoi oborony Respubliki Polshcha ta Ministerstvom oborony Ukrainy shchodo detalnykh aspektiv funktsionuvannia spilnoi viiskovoi chastyny ta yii komanduvannia. *Verkhovna Rada Ukrainy*. 24.07.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_553
7. Turianytsia I. Ukrainsko-lytovske mizhderzhavne spivrobitnytstvo u politychnii sferi (1991–2004 rr.). *Mandrivets*. 2013. № 6. s. 41-45.
8. Turianytsia I. A. Baltiiskii factor zovnishnoi polityky Ukrainy (na prykladi Lytovskoi Respubliki). *Naukovi pratsi*. 2014. Tom 227, Vyp. 215. s. 60-63.
9. Uhoda mizh Ministerstvom oborony Ukrainy ta Ministerstvom okhorony kraiu Lytovskoi Respubliki stosovno spivrobitnytstva u sferi oborony. *Verkhovna Rada Ukrainy*. 13.04.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_082
10. Uhoda mizh Uriadom Lytovskoi Respubliki, Uriadom Respubliki Polshcha ta Kabinetom Ministriv Ukrainy stosovno stvorennia spilnoi viiskovoi chastyny. *Verkhovna Rada Ukrainy*. 19.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_548
11. Shramovych V. Yak Lytva ozbroiue Ukrainu. *BBC*. 2017. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42156868>
12. Lithuania to donate Soviet-made light small arms ammunition to Ukraine. *Army Technology*. 2019. URL: <https://www.army-technology.com/news/lithuania-small-arms-ammunition-ukraine/>
13. Lithuania to send ammunition, more instructors to Ukraine, president says. *The Baltic Times*. 2018. URL: https://www.baltictimes.com/lithuania_to_send_ammunition_more_instructors_to_ukraine_president_says/
14. Lithuanian Special Forces Will Train the Ukrainians. *Defence24*. 2016. URL: <https://www.defence24.com/lithuanian-special-forces-will-train-the-ukrainians>
15. Meeting with personnel of the Ukrainian Armed Forces who receives rehabilitation at the medical institution of the town of Druskininkai was held at the Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania. *Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania*. 2018. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/en/press-center/news/64269-u-posolystvi-ukrajini-v-litovsykij-respublici-vidbulasya-zustrich-z-vijsykovosluzhbovcyami-zbrojnih-sil-ukrajini-jaki-prohodyaty-reabilitaciju-u-medichnomu-zakladi-m-druskininkaj>
16. The Constitutional Act of the Republic of Lithuania on the Non-Alignment of the Republic of Lithuania to Post-Soviet Eastern Unions. *Parliament of the Republic of Lithuania*. 2013. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.239806?jfwid=-wd7z6wi06>
17. Ukrainian Prism: Foreign Policy 2017. Analytical study. Kyiv: Foreign Policy Council «UkrainianPrism», Friedrich Ebert Foundation, Office in Ukraine. 2018. 224 p.

Mogylnytska K. O. Ukrainian-Lithuanian partnership in the field of security and defense

With the transformation of international relations system and the escalation of the conflict potential of the regional Eastern European space, the development of a modern security sector, aimed to protect state sovereignty and territorial integrity, is a key task for Ukraine. In this regard, the establishment of mutually beneficial cooperation with foreign partners is extremely important for ensuring the implementation of reform and modernization of Ukrainian defense sector with modern standards. The article is devoted to the comprehensive analysis of Ukrainian-Lithuanian cooperation in this field. The constructive content of the cooperation before the EuroMaidan events was focused on borrowing the Lithuanian experience of the transformation of the Soviet military system into compliance with the standards of the Euro-Atlantic system of collective security. Following the annexation of the Crimea and the start of aggression in the Donbas, the issue of Ukrainian-Lithuanian security cooperation was actualized through a common understanding of the existing threats and challenges to the regional space.

The article emphasizes that Ukrainian experience in the fight against hybrid threats is highly valued by the Lithuanian specialists, and they are interested in the studies of this issue. One of the major fields for a strengthening of cooperation between the states was LITPOLUKRBRIG as a multinational unit for supporting the regional stability and compatibility of the armed forces. It is emphasized that the current level of development of relations between Ukraine and Lithuania in security can be evaluated as a strategic partnership. Lithuania continues to pay efforts to professional education of Ukrainian servicemen, deepening this sphere of relationships due to the functioning of the training mission on the Ukrainian territory; provides medical treatment for Ukrainian soldiers, who were wounded in the ATO-zone. Lithuania is the only European state, which provides lethal weapon to Ukrainian armed forces, also participating in the multinational advising activities for the intensification of the reforms in Ukraine. The Ukrainian-Lithuanian relations are based on military-technical partnership, cooperation in military personnel training and in the format of international peacekeeping operations.

Key words: *Ukraine, Lithuania, military cooperation, security policy, reforms of the defense sector, LITPOLUKRBRIG.*